

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІНІЦІАТИВ, ОРІЄНТОВАНИХ НА ГРОМАДУ:
ВОЛИНСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД**

**в рамках співпраці Волинської області
з проектом ЄС/ПРООН
«Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»**

Це видання підготовлено в межах виконання проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», який фінансується Європейським Союзом та спів фінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні. Думки, висновки чи рекомендації, які містяться в цих матеріалах, належать виконавцям проекту, авторам та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи ПРООН.

За редакцією: О.Гузь, І.Пащук, А.Яценюк, О.Щесюк, О.Дмитрук, В.Черницького, О. Панасюка.

Видання:

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»

Адреса: вул. Еспланадна 20, пов. 7, м. Київ, 01010

Тел./факс: (044) 584 3 4 70

Веб-сайт: www.cba.org.ua

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» було започатковано у вересні 2007 року. Проект має на меті сприяти сталому соціально-економічному розвитку на місцевому рівні шляхом підтримки та спів-фінансування громадських ініціатив у всіх областях України та Автономній Республіці Крим. В основі Проекту лежить підхід *«розвиток, орієнтований на громаду»*. Він передбачає, що місцеві громади, органи місцевої виконавчої влади та самоврядування спільно визначатимуть пріоритети розвитку своїх територій, спільно плануватимуть та реалізовуватимуть заходи для забезпечення сталого розвитку свого села, селища чи міста. Ініціатива фінансується Європейською Комісією в рамках програми технічної допомоги ЄС та спів-фінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні, за підтримки Уряду України.

Європейський Союз складається з країн – членів, які вирішили поетапно об'єднати разом свої інновації, ресурси і долі. Спільно, протягом 50-річного періоду розширення, вони побудували зону стабільності, демократії і поступального розвитку, підтримуючи культурну різноманітність, толерантність та індивідуальні свободи. Європейський Союз зацікавлений в обміні цими здобутками та цінностями з країнами і людьми поза його кордонами.

Деякі проекти та програми Європейського союзу в Україні спрямовані на скорочення регіональних диспропорцій і підвищення місцевого потенціалу розвитку. Проект «Сталого місцевого розвитку» це модернізація комунальних послуг та інфраструктури в чотирьох відібраних містах: Прилуки (Чернігівська обл.), Ромни (Сумська обл.), Ізюм (Харківська обл.) та Свердловськ (Луганська обл.). Організація проекту «Сталий регіональний розвиток» спрямована на створення системи та фонду регіонального розвитку на національному рівні та громадського підходу до Проекту місцевого розвитку, який мобілізує місцеві громади на вирішення пріоритетних завдань розвитку і діє по всій території України.

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) є глобальною мережею ООН в галузі розвитку, організацією яка виступає за позитивні зміни та надає країнам доступ до джерел знань, досвіду та ресурсів задля допомоги людям в усьому світі будувати краще життя. Ми співпрацюємо з 166 країнами світу, допомагаючи їм знаходити власні шляхи розв'язання глобальних та національних проблем в галузі людського розвитку. Покращуючи свої власні можливості, вони мають змогу використовувати досвід та знання співробітників ПРООН та широкого кола наших партнерів.

ПРООН допомагає Україні на шляху до забезпечення кращих стандартів життя, добробуту та демократії. Ми пропонуємо найкращий міжнародний досвід з метою поліпшення спроможності наших місцевих партнерів подолати виклики людського розвитку і також допомагаємо нашим національним партнерам у втіленні ефективних державних програм. Діяльність Організації має на меті створення умов для людей з меншими можливостями отримувати повну користь від позитивних змін в Україні.

В Україні з 1993 року ми допомагаємо розробити українські рішення задля досягнення українських цілей розвитку. Чотири головні сфери нашої діяльності зосереджуються на демократичному врядуванні; подоланні бідності, досягненні процвітання та українських Цілей розвитку тисячоліття; гарантуванні місцевого розвитку та безпечного середовища для людського розвитку; на енергетиці та навколишньому природному середовищі. В кожній з цих тематичних сфер ми забезпечуємо баланс між впровадженням заходів щодо розробки політико-правових документів, аналітично-дорадчою діяльністю, заходами з поліпшення спроможності наших національних партнерів та окремими пілотними проектами.

Докладніше про діяльність ПРООН тут: www.undp.org.ua

ЗМІСТ

1. Подяка.....	3
2. Вступне слово.....	4
3. Контекст.....	5
4. Впровадження проекту у Волинській області.....	6
5. Активізація громади для спільних дій.....	10
6. Розвиток потенціалу.....	16
7. Механізм спільного планування.....	17
8. Механізм спів фінансування.....	20
9. Мультиплікація.....	27
10. Головні виклики та труднощі і їх вирішення.....	30
11. Перспективи для продовження використання органами місцевої влади/самоврядування методології СВА.....	31
12. Вирішення проблеми – згуртована громада.....	32

ВДЯЧНІСТЬ НАШИМ ПАРТНЕРАМ

**Волинській обласній державній адміністрації
Волинській обласній раді**

**Воладимир-Волинській районній державній адміністрації
Воладимир-Волинській районній раді**

**Горохівській районній державній адміністрації
Горохівській районній раді**

**Іваничівській районній державній адміністрації
Іваничівській районній раді**

**Ковельській районній державній адміністрації
Ковельській районній раді**

**Локачинській районній державній адміністрації
Локачинській районній раді**

**Любешівській районній державній адміністрації
Любешівській районній раді**

**Ратнівській районній державній адміністрації
Ратнівській районній раді**

**Турійській районній державній адміністрації
Турійській районній раді**

**Шацькій районній державній адміністрації
Шацькій районній раді**

Світовий досвід доводить, що збалансований суспільний розвиток найбільш повно реалізується за умови використання такого ефективного інструменту, як ініціатива місцевих громад, їх активна участь у прийнятті та реалізації управлінських рішень щодо місцевого розвитку. Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» в партнерстві з місцевими органами влади та громадськими організаціями втілює в життя ініціативи громад.

Я вірю, що спільними зусиллями ми вирішимо нагальні проблеми територіальних громад нашої області.

Головне - це ініціатива громади і її небайдужість у вирішенні проблем територіального розвитку.

*Голова Волинської обласної ради
Анатолій Грицюк*

КОНТЕКСТ

Спільний Проект Європейського союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» було започатковано у вересні 2007 року. Ініціатива фінансується Європейською Комісією в рамках Програми технічної допомоги ЄС та співфінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні.

Проект має на меті сприяти сталому соціально-економічному розвитку на місцевому рівні через підтримку та співфінансування громадських ініціатив в усіх областях України та Автономній Республіці Крим. В основі Проекту лежить підхід «розвиток, орієнтований на громаду», який передбачає, що місцеві громади, органи місцевої виконавчої влади та самоврядування спільно визначатимуть пріоритети розвитку території, спільно плануватимуть та реалізовуватимуть заходи для сталого розвитку свого села/селища чи міста.

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» працює у Волинській області з 2008 року. Із його допомогою громади області, шляхом самоорганізації та реалізації громадських ініціатив, беруть безпосередню участь у прийнятті рішень для покращення їхнього життя та майбутнього їхніх дітей, поширюючи підхід планування «з низу до гори».

Протягом 2008 – 2010 років було здійснено ряд основних завдань, які безпосередньо сприяли досягненню головних цілей Проекту, а саме:

- **30 квітня 2008 року підписано Угоду про партнерство** з Волинською обласною радою та Волинською обласною державною адміністрацією, яка стала початком спільного впровадження місцевих ініціатив.
- У результаті проведення конкурсу серед 14 районів Волинської області, які виявили бажання брати участь у реалізації Проекту, **обрано 8 пілотних** (Володимир-Волинський, Іваничівський, Ковельський, Локачинський, Любешівський, Ратнівський, Турійський та Шацький) та **4 резервних** (Любомльський, Горохівський, Рожищенський та Старовижівський) **райони**.
- У **вересні 2008 року** відбувся розгляд 117 заявок та було відібрано 40 сільських/селищних/міських (до 10 тис.нас.) рад (по 5 у кожному районі).
- У відібраних населених пунктах сформовано **40 організацій громад, проведено 40 перших, 40 других та 43 третіх діалогів** з громадами.
- **Протягом 2008-2010 рр. було проведено 61 тренінгових навчань** за темами: «Ефективне управління організацією громади», «Спільне планування», «Написання мікропроектної пропозиції», «Впровадження проекту», «Проведення тендерів», «Фінансовий тренінг», «Моніторинг та громадський аудит», «Утримання об'єкту громади» та «Сталий розвиток громади».
- У **травні 2010 року** відбувся додатковий розгляд 90 заявок від сільських/селищних рад на участь у квоті 40++ та було відібрано 14 громад (з яких 7 – це громади учасниці проекту основної квоти, 4 нових громади в основних районах та 3 громади резервного Горохівського району.)
- **Протягом 2008-2010 рр.** громади виконали та затвердили плани розвитку, що з середини листопада 2008 року були затвердженими Форумами місцевого розвитку в усіх районах. На основі них було розроблено та затверджено 57 мікропроектні пропозиції, **загальною вартістю 9 249 633,00 грн.**

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТУ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

14 квітня 2008 року на Волині відбувся регіональний семінар, на якому було представлено спільний Проект Європейського союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». У цьому заході взяли участь міжнародний менеджер Проекту док.Джейсінг Сах, голова Волинської обласної державної адміністрації Микола Романюк, заступник голови Волинської обласної ради Борис Загрева, голови районних рад та районних державних адміністрацій, начальники управлінь та відділів облдержадміністрації, представники виконавчого апарату обласної ради, засоби масової інформації та інші зацікавлені особи. В ході семінару було досягнуто згоди щодо підтримки місцевих ініціатив та оголошено конкурс для відбору районів-учасників.

Підписання Угоди про партнерство у Волинській області 30.04.2008

30 квітня 2008 року між Проектом «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», Волинською обласною радою, Волинською обласною державною адміністрацією було укладено Угоду про партнерство, в якій обумовлені пункти, що підтверджують зацікавленість органів місцевої влади в успішній реалізації Проекту в регіоні. Цьому передувало обговорення Угоди про партнерство Волинською облдержадміністрацією та Волинською обласною радою, в результаті чого відбувся чіткий розподіл обов'язків відповідно до повноважень, що має вирішальне значення для успішності реалізації Проекту. Волинський обласний ресурсний центр громад через призначених контактних осіб (заступників голів Волинської облдержадміністрації та Волинської обласної ради) на рівних співпрацює з органами місцевої влади.

Вставка І: Встановлення партнерства	
Основні пункти Угоди про партнерство:	Відповідальність:
- забезпечення співфінансування з місцевих бюджетів;	Волинська обласна рада
- залучення місцевих громад до процесу планування програми соціально-економічного розвитку регіону;	Волинська обласна рада
- сприяння реєстрації та розвитку самоврядних організацій громади;	Волинська ОДА
- сприяння формуванню Обласної Координаційної Ради та Форумів Місцевого Розвитку;	Волинська ОДА
- забезпечення організаційної та технічної допомоги впровадження проектам громад;	Волинська ОДА
- виділення приміщення для Ресурсного центру громади (РЦГ);	Волинська обласна рада
- призначення контактних осіб для щоденної роботи з персоналом РЦГ.	Волинська обласна рада, Волинська ОДА

Географія Проекту поширюється на 8 пілотних районів, які обираються на конкурсній основі залежно від рівня соціально-економічного стану, особливо у пріоритетних для Проекту сферах діяльності (охорона здоров'я, навколишнє середовище, енергозбереження, водопостачання та налагодження місцевої транспортної системи).

Інформацію, яку подавали райони було перевірено у Волинській облдержадміністрації та проаналізовано командою управління Проектом, а райони класифіковано залежно від рівня соціально-економічних проблем (згідно Таблиці 1).

Таблиця 1: Рейтинг районів

№	Назва району	Соц.-економ розвиток	Доступ до води	Доступ до мед. послуг	Навкол. середовище	Енергозбереження	Транспорт	Готовн. до зобов'яз.	Сума	Рейтинг	Рекомендації
1	Ратнівський	7	3,25	5,3	2	6,3	4	1	28,9	1	Так
2	Володимир-Волинський	4	5,5	6,7	4,5	8,7	1	1	31,3	2	Так
3	Шацький	14	6,5	3,7	1	3,0	3	3	34,2	3	Так
4	Любешівський	1	6,5	4,7	5	7,0	9	1	34,2	4	Так
5	Турійський	2	7,75	7,3	6	6,0	6	3	38,1	5	Так
6	Ковельський	10	5	8,7	2,5	3,3	10	2	41,5	6	Так
7	Локачинський	8	7,75	3,3	3	6,0	11	3	42,1	7	Так
8	Іваничівський	3	8,25	9,7	8	8,7	2	3	42,6	8	Так
9	Любомльський	13	4,5	5,0	7,5	7,0	5	3	45,0	9	Резерв
10	Горохівський	9	7,25	8,3	3	8,7	8	2	46,3	10	Резерв
11	Старовижівський	5	4,25	7,7	6,5	8,3	14	2	47,8	11	Резерв
12	Рожищенський	6	6,75	4,7	8,5	5,0	13	4	47,9	12	Резерв
13	Камінь-Каширський	11	8	9,3	6	6,0	7	3	50,3	13	
14	Маневицький	12	6,25	6,7	7	9,0	12	3	55,9	14	

Із 16 районів Волинської області заявки на участь подали 14, що становить 88%, це свідчить про велику зацікавленість органів місцевої влади у реалізації Проекту саме у їхніх громадах та готовність всебічної підтримки розвитку громадських ініціатив.

У результаті проведення конкурсу серед 14 районів Волинської області, які виявили бажання брати участь у реалізації Проекту, **обрано 8 пілотних** (а саме Володимир-Волинський, Іваничівський, Ковельський, Локачинський, Любешівський, Ратнівський, Турійський та Шацький), та **4 резервних** (Любомльський, Горохівський, Рожищенський та Старовижівський) райони.

Крім того, аналіз проблем заявок від районів показав рівень проблем громад: навколишнє середовище - 98%, водопостачання - 72,9%, охорона здоров'я - 63,6%, енергозбереження - 56,7%, місцевий транспорт - 21,2% (Діаграма І).

З метою підвищення прозорості та інформування партнерів і громадськості про результати відбору районів було проведено обласну прес-конференцію за участю представників облдержадміністрації, обласної ради та місцевих засобів масової інформації.

Після остаточного відбору 8-ми районів було проведено семінари для керівників райдержадміністрацій та районних рад, сільських, селищних, міських голів, контактних осіб облдержадміністрації та обласної ради, представників Проекту та районних ЗМІ. Під час проведення семінарів на всіх рівнях спостерігалось глибоке розуміння органами влади мети і завдань Проекту, тому позитивною тенденцією було офіційне підписання Угод про партнерство на кожному районному семінарі. Не останню роль у цьому зіграло те, що повну довіру до Проекту декларували присутні представники обласної влади.

Крім того, в ході семінару було оголошено про конкурсний відбір сільських, селищних, міських (до 10 тис. населення) рад.

Відбір населених пунктів відбувався за такими ж критеріями, що й пілотних районів. Із 169 сільських/селищних/міських (до 10 тис. населення) рад було отримано 117 заявок (70%). У результаті чого було відібрано 40 місцевих громад (Додаток 1 (Перелік сільських, селищних, міських рад, які беруть участь у впровадженні Проекту)).

Загалом, із 40 територіальних громад участь у впровадженні Проекту беруть здебільшого 35 сільські ради (88%), 4 селищні ради (10%) та міська рада (2%) (Діаграма II).

Дві відібрані сільські ради (Пулемецька сільська рада Шацького району та Голобська селищна рада Ковельського району) не змогли активізувати громади та були замінені резервними громадами (відповідно Самійличівською сільською радою Шацького району та Пісочненською сільською радою Ковельського району).

У першому випадку сільською громадою було проігноровано першу зустріч координаторами ресурсного центру Проекту, після чого до обласного ресурсного центру громад надійшов лист-відмова Пулемецької сільської ради від участі в Проекті у зв'язку з відсутністю коштів у сільському бюджеті для співфінансування ініціатив громади.

У другому випадку громада двічі не змогла зібратись на Перший діалог, відповідно з низькою активністю і здатністю до соціальної мобілізації була замінена на резервну.

В усіх відібраних населених пунктах відбулись семінари за участю представників місцевої влади, депутатів, активістів громади та місцевого бізнесу. Учасникам семінарів була надана інформація про важливість підходу, орієнтованого на громаду для сталого місцевого розвитку та умови отримання конкретних результатів. Загалом, у Волинській області було проведено 40 семінарів (у кожній відібраній громаді), на яких були присутні 748 учасників – жителів територіальних громад, двоє контактих осіб від обласної ради, обласної державної адміністрації та інші зацікавлені особи

відповідно до Таблиці 2.

Таблиця 2: Проведення семінарів у сільрадах

Кількість семінарів в області	Загальна кількість присутніх	Присутні				
		Контактна особа від ОДА/ОР	Керівництво/ працівники ОДА	Контактна особа від РДА/РР	Керівництво/ працівники РДА/РР	Спеціаліст з розвитку громад
47	832	2 (60)	2	56	66	2

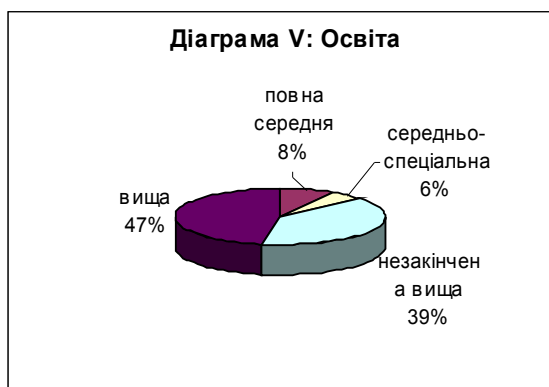
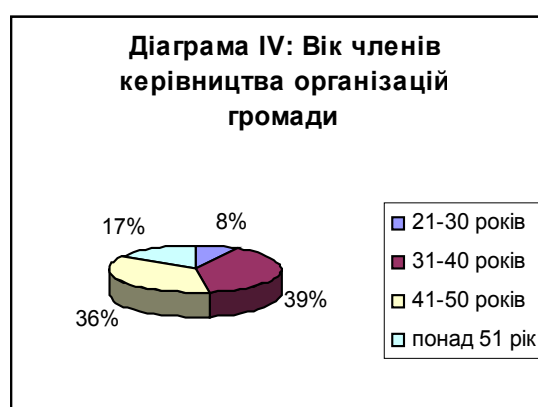
АКТИВІЗАЦІЯ ГРОМАД ДЛЯ СПІЛЬНИХ ДІЙ

Соціальна мобілізація у широком значенні – це організація людей, що об'єднуються в одну громаду з певною метою. Відповідно, підхід, орієнтований на громаду, базується на формуванні свідомості суспільства, а також організації діяльності для заохочення людей використовувати свій потенціал і ресурси для вирішення місцевих проблем в партнерстві з місцевою владою та іншими зацікавленими сторонами.

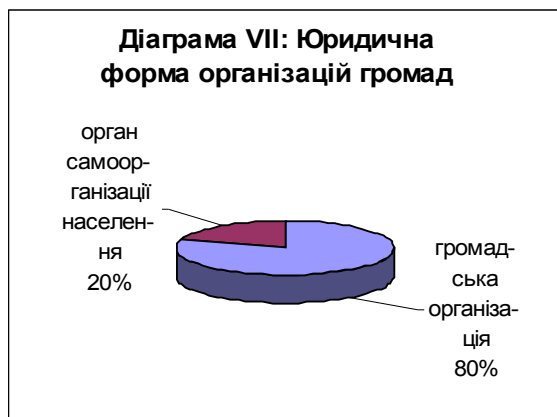
Саме тому, під час першого діалогу членам громади надавалася інформація про переваги спільної роботи над подоланням проблем їх територіальної громади. У випадку, коли члени громади дійшли консенсусу, вони, керуючись інтересами громади, створили відповідно до чинного законодавства України організацію громади. Її метою стало планування розвитку, покращення умов життя, самопомоги, співпраці та досягнення конкретного результату.

До керівного органу організації громади (далі - ОГ) обираються 3-9 активістів, які виконують обов'язки голови, секретаря, скарбника та членів керівництва ОГ. У Волинській області загалом створено та зареєстровано 40 ОГ, до керівництва яких обрано 120 осіб. Відповідно до інформації про керівників організацій громад, було зроблено аналіз за такими категоріями:

- гендерний поділ: 56% жінок та 44% чоловіків (Діаграма III);
- віковий поділ: 39% керівного органу організацій громад у віці 30-40 років (Діаграма IV);
- освітній поділ: 47% мають закінчену вищу освіту (Діаграма V);
- зайнятість: 92% працевлаштовані (Діаграма VI).

Сформовані організації громад пройшли усю необхідну процедуру юридичної реєстрації: реєстрація в первинному органі місцевого самоврядування, внесення до єдиного державного реєстру організацій, присвоєння ознаки неприбутковості та відкриття банківського рахунку (Діаграма VII). У деяких громадах вже існували громадські організації, що були створені з метою вирішення місцевих проблем і раніше працювали з іншими донорами (Діаграма VIII). З такими громадами було проведено окрему роботу по «пересаджуванню», тобто адаптації завдань організації до пріоритетів Проекту.

Вставка II: Досвід Локачинського району у реєстрації організацій громади

Під час засідання круглого столу у Локачинському районі 12 листопада 2008 року, голова районної ради – М.Т. Усік, звернувся до управлінь та відомств, які відповідають за юридичну реєстрацію громадських об'єднань, всіляко сприяти і допомагати місцевим громадам, які беруть участь у Проекті «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». А саме, він запропонував провести одразу після зустрічі нараду, де громади змогли б отримати детальну консультацію з підготовки та перевірки пакету документів для реєстрації, а після цього – прийняти громади в режимі «єдиного вікна», що набагато спростило і пришвидшило юридичну реєстрацію громадських об'єднань (ГО Локачинського району були зареєстровані протягом тижня).

Обов'язковою умовою для ефективної та сталої діяльності місцевих організацій громад є функціонування на районному рівні Форумів Місцевого Розвитку (далі – ФМР), його виконавчого секретаріату – консультативно-дорадчого органу Ресурсного центру громад, Наглядного Комітету з Якості, які надають кваліфікований, інформаційний, методичний, юридичний та інший супровід, координують підготовку документів, зокрема щодо надання дозволів, звітування та співфінансування.

Як правило, відповідно до умов Проекту, розпорядженням голови районної державної адміністрації створюється Форум місцевого розвитку, до складу якого входять керівники райдержадміністрації та районної ради, відповідних управлінь та відділів РДА і районної ради, сільські/селищні голови та керівники організацій громад. Райони-учасники Проекту у Волинській області в своїй більшості створювали ФМР розпорядженнями голів районних рад або спільним розпорядженням обидвох керівників районів. Це дало

можливість на правах співголів виносити на обговорення важливі для громад проблеми, пропонувати шляхи їх вирішення за участі профільних управлінь, а також прийняту резолюцію виносити на сесії районних рад для її подальшої імплементації.

Важливим досягненням ФМР стало створення Координаційного комітету та Технічної ради, які мають право вносити пропозиції на засідання сесій районної та сільських рад з питань співфінансування мікропроектів, здійснювати контроль за проходженням коштів, проводити моніторинг реалізації проектів, рекомендувати відповідним організаціям пришвидшити виконання необхідних креслень по об'єктах та розробку проектно-кошторисної документації. Протягом впровадження Проекту у Волинській області було створено 9 Форумів місцевого розвитку у кожному районі та проведено 40 засідання (Вставка 3).

Вставка III: Вирішення актуальних питань Форумами місцевого розвитку

Для прикладу:

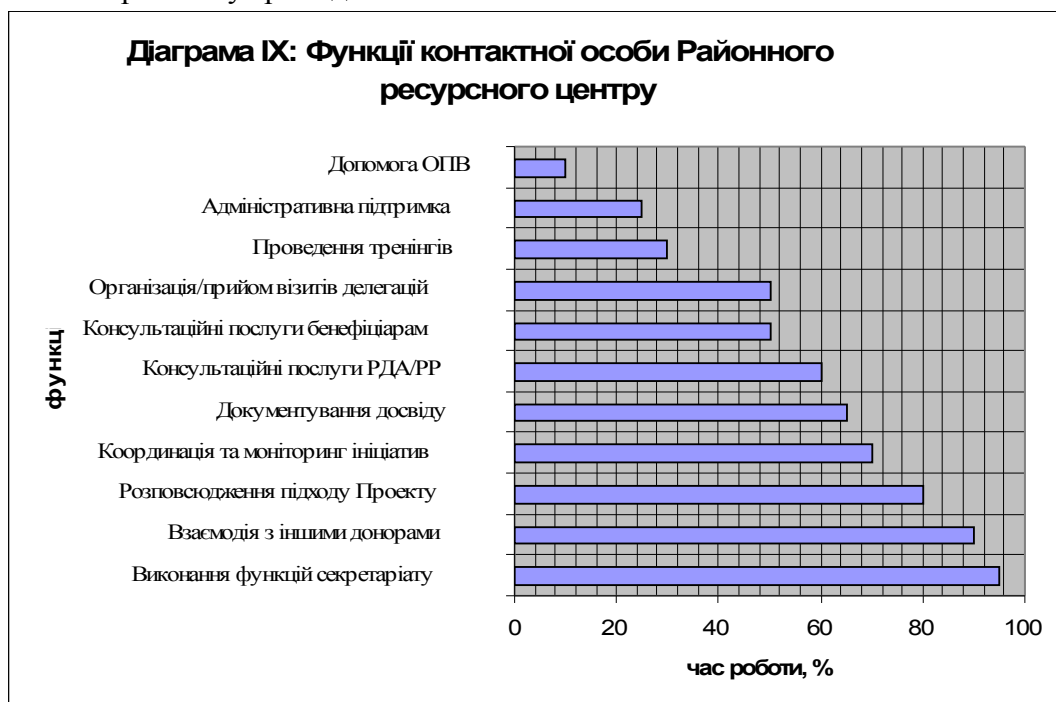
- на одному із засідань Форуму місцевого розвитку Локачинського району було прийнято рішення рекомендувати районній раді посилити роботу з питань розробки та впровадження проектів, місцевих ініціатив створенням окремого відділу у виконавчому апараті районної ради;
- на засіданні Форуму місцевого розвитку Володимир-Волинського району – створити Асоціацію громадських організацій з числа учасників Проекту та інших громадських організацій району для поширення підходу Проекту та залучення місцевих громад до процесу прийняття управлінських рішень.

Поряд з тим, на допомогу організаціям громад в кожному районі створено Районний ресурсний центр, який акумулює всю необхідну інформацію для громад. Він функціонує, як правило, під керівництвом контактної особи Проекту у районі (Діаграма IX). Положення про районний ресурсний центр затверджене відповідним розпорядженням голови районної ради/районної державної адміністрації. Керівники та представники громад завжди можуть приїхати до ресурсного центру, поспілкуватися зі своїми колегами, отримати необхідну інформацію. Саме тут відбуваються їх робочі зустрічі.

У Районному ресурсному центрі створені умови для роботи голів ОГ, у кожного є робоче місце із відповідними документами, інструкціями. Керівникам ОГ регулярно видається інформаційний вісник. Крім того, районний ресурсний центр допомагає при вирішенні конкретних проблем, які час від часу виникають в ході реалізації мікропроектів – слугує своєрідним «єдиним» вікном. Важливою функцією, що стала на часі для виконання ресурсним центром, сьогодні є пошук додаткових коштів. ОГ предметно працюють над тим, щоб знайти різних донорів, вишукують можливості залучення

міжнародної технічної допомоги для вирішення інших, не менш важливих, проблем соціального розвитку громади.

3

метою сприяння у забезпеченні прозорості, ефективності відбору мікропроектів та їх фінансування, а також поширення набутого досвіду на регіональному та місцевому рівнях з розвитку громад і ефективного використання коштів, розпорядженням голови облдержадміністрації від 8 травня 2009 року №134, створено Обласну координаційну раду з питань впровадження проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (далі - ОКР), затверджено її склад та Положення.

Основними завданнями ОКР є:

- сприяння реалізації основних засад державної політики з питань залучення та ефективного використання інвестицій в економіку регіону;
- залучення усіх зацікавлених сторін до надання соціальних та інших послуг членам територіальних громад і громадських організацій пілотних районів;
- створення сприятливих умов для впровадження мікропроектів, спільного моніторингу процесу їх реалізації з боку самоврядних організацій громади, місцевих органів влади, фахівців проекту та забезпечення сталості проектів громад;

- формування регіональної політики з врахуванням позитивного досвіду Проекту.

ОКР, під час виконання покладених на неї завдань, взаємодіє з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємствами, організаціями незалежно від форм власності, самоврядними організаціями громад та громадянами. Рішення ОКР, прийняті в межах її компетенції, мають рекомендаційно-дорадчий характер.

За цей час було проведено 4 засідання ОКР, на яких було розглянуто основні аспекти впровадження проекту в районах (з інформацією виступили представники від кожного району), визначено проблеми та перспективи розвитку на наступний рік.

Крім того, головам райдержадміністрацій та районних рад доручено:

- сприяти залученню суб'єктів підприємницької діяльності району до участі у співфінансуванні мікропроектів;
- сприяти, спільно з головним управлінням економіки облдержадміністрації, подальшій реалізації Проекту шляхом залучення територіальних громад – учасників Проекту – до обласної та районних програм економічного і соціального розвитку;
- забезпечити (спільно з головним управлінням містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства облдержадміністрації) введення в експлуатацію об'єктів, будівництво (реконструкція) яких здійснювалося в рамках Проекту.

Відзначення громади с. Кисилін Локачинського району подякою голови Волинської обласної ради

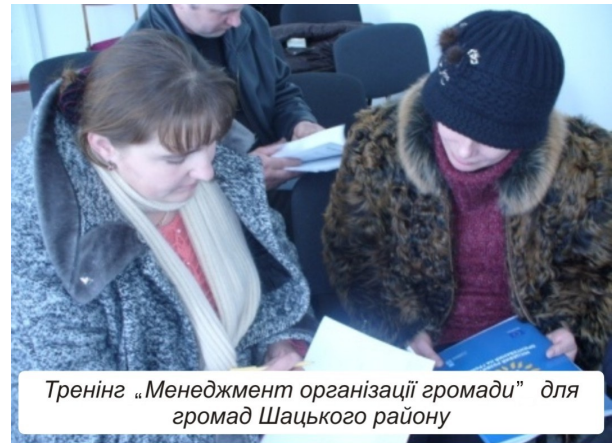
У період між засіданнями Обласної координаційної ради, обласний підрозділ впровадження Проекту співпрацює з призначеними контактними особами облдержадміністрації та обласної ради, бере участь у нарадах, Координаційних радах при голові облдержадміністрації та обласної ради, постійних депутатських комісіях обласної ради та сесіях обласної ради.

Реалізація завдань Проекту є складовою частиною Програм економічного та соціального розвитку області на 2009-2010 роки, стан виконання яких заслуховується на колегіях облдержадміністрації та постійних депутатських комісіях обласної ради.

Вставка IV: Основні завдання та заходи з питань реалізації Проекту	
Програма економічного та соціального розвитку області на 2009 рік, затверджена рішенням обласної ради від 15 січня 2010 року №26/2	Програма економічного та соціального розвитку області на 2010 рік, затверджена рішенням обласної ради від 19 лютого 2010 року №38/4
<i>Основні завдання та заходи на 2009 рік:</i>	<i>Основні завдання та заходи на 2010 рік:</i>
виконання заходів, передбачених угодою про партнерство між Програмою розвитку ООН, облдержадміністрацією, облрадою від 30 квітня 2008 року – органи виконавчої влади та місцевого самоврядування відповідних районів – протягом року;	виконання заходів, передбачених угодою про партнерство між Програмою розвитку ООН, облдержадміністрацією, облрадою від 30 квітня 2008 року – органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідних районів – протягом року;
сприяння створенню форумів місцевого розвитку у 8 пілотних районах (Володимир-Волинському, Іваничівському, Ковельському, Локачинському, Любешівському, Ратнівському, Турійському, Шацькому), відбору проектів громад та забезпеченню їх співфінансування з місцевих бюджетів (5 громад у кожному районі) - органи виконавчої влади та місцевого самоврядування відповідних районів – протягом року;	затвердити на конкурсній основі виділену Програмою додаткову квоту мікропроектів громад, для упровадження у 8 пілотних (Володимир-Волинському, Іваничівському, Ковельському, Локачинському, Любешівському, Ратнівському, Турійському, Шацькому) та 4 резервних (Любомльському, Горохівському, Рожищенському та Старовижівському) районах – органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідних районів – до червня 2010 року;
стимулювання формування обласної координаційної ради для моніторингу упровадження проектів громад – ресурсний центр громади – протягом року.	передбачити співфінансування мікропроектів, забезпечити введення в експлуатацію об'єктів – органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідних районів – протягом року.

РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ

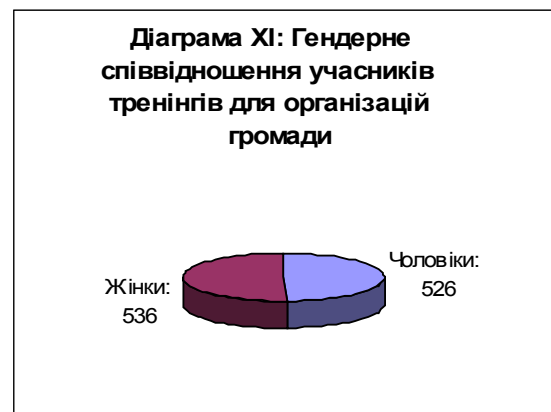
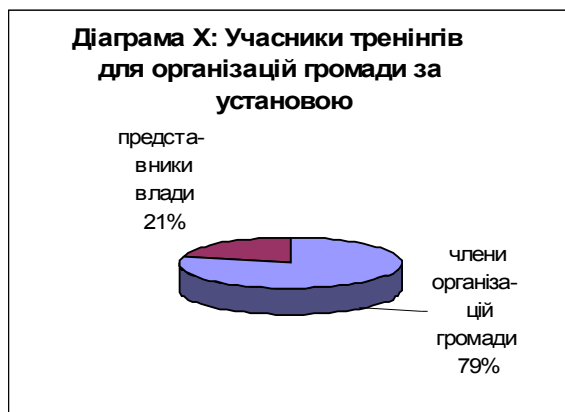
Інноваційний підхід до впровадження Проекту та соціальної мобілізації вимагає нових знань та навичок членів організацій громади. Ці навички члени керівного органу організації громади змогли отримати під час проведення ряду тренінгових навчань протягом 2008 – 2010 рр. Зокрема, тренінг «Управління організацією громади», розкриває суть успішної роботи і виконання покладених на організацію функцій та її інституційний розвиток (облік надходження та використання коштів організації, інформаційну діяльність, облаштування офісу організації, створення спеціальних (цільових) фондів, співпрацю з іншими організаціями мешканців).

Для згуртування громади і зменшення залежності від зовнішнього оточення, організації громади необхідно забезпечити послідовне планування діяльності, адже спільний план допомагає сформувати цілісний погляд на організацію та її завдання, саме тому тренінг «Планування діяльності організації громади» логічно вписується у структуру навчань організацій громади. Крім того, даний тренінг дає розуміння ефективності планування «з низу до гори».

З часу реєстрації організацій громад на кожному етапі розвитку фахівці Проекту допомагали їм краще зрозуміти кожен крок розбудови потенціалу громади. Проводились тренінги та навчання щодо підготовки та впровадження МПП, фінансової роботи організації громади, звітування та моніторингу. Загалом, протягом звітнього періоду було проведено 61 тренінгів, у яких взяли участь 1755 осіб.

Аналіз учасників тренінгів для ОГ показав, що 80% осіб – це члени організацій. Крім того, практично порівну чоловіків і жінок (Діаграми X, XI).

Окрім навчання лідерів громад, для представників органів влади різного рівня 10-16 травня 2009 року було організовано навчальний візит до Чехії за підтримки ПРООН/регіонального центру Братислави та Чеського трастового фонду. Участь у ньому взяв заступник голови Волинської обласної державної адміністрації Василь Байцим.

У програмі візиту безпосередньо здійснювалося навчання, робота «в полях», зустрічі з представниками влади різного рівня для отримання додаткових знань та досвіду в питаннях:

- готовності до надзвичайних ситуацій;
- сталого виробництва та утилізації енергії (на прикладі співпраці влади з операторами атомної електростанції у м. Дуковани);
- доступу до інформації;
- готовності місцевого населення до системи громадської оборони.

Найкращі практики візиту були розповсюджені серед громадськості області, зокрема, щодо енергозбереження та більш широкого використання джерел енергії.

МЕХАНІЗМ СПІЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ

Успішність діяльності організації громади значною мірою залежить від таких основних факторів:

Тренінг «Спільне планування» для громад
Шацького району

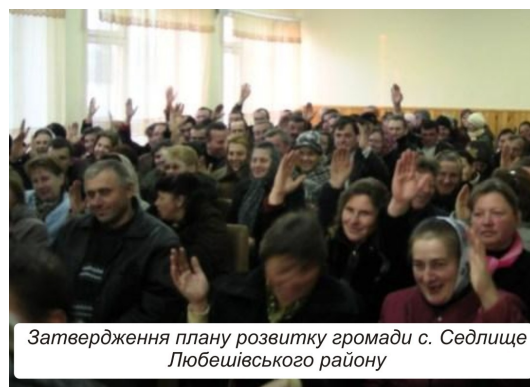
а) здатності її виконавчого органу ефективно управляти організацією та її діяльністю,

б) знання і розуміння членами організації принципів сталого розвитку та ефективного управління.

Новостворена ОГ має пройти через ряд необхідних заходів, котрі допоможуть розкрити її потенціал, зміцнити потенціал її керівного органу та інших членів громади.

У контексті сталого місцевого розвитку найважливіше значення має спільне планування з залученням всіх учасників. Це означає, що плани, які були підготовлені за участю членів громади, враховані на всіх рівнях та підтримуються органами місцевої влади та іншими відповідними установами.

Плани, ініційовані безпосередньо жителями, мають більшу вагу, аніж плани представницького характеру. Тобто діє припущення, що місцеві жителі найкраще знають свої проблеми. Саме тому люди повинні брати безпосередню участь у визначенні своїх потреб та у їх пріоритезації. Позитивну роль в цьому процесі відіграло те, що ініціатива йшла не від владних структур безпосередньо, а це, в свою чергу, дало змогу побачити місцевим громадам у них своїх партнерів і однодумців.

Затвердження плану розвитку громади с. Седлище
Любешівського району

Починаючи від процесу реєстрації організацій громад, райдержадміністрації та районні ради постійно здійснюють методичний супровід та надають практичну допомогу

в ході реалізації Проекту. Райдержадміністрації та районні ради залучали комунальні підприємства до виготовлення технічної документації для об'єднань громадян, що значно зменшило терміни за символічну плату, що дало можливість громадам швидко розпочати реалізацію мікропроектів.

Вставка V:

Зокрема, в Локачинському районі – КП «Локачі Будпроект», в Іваничівському районі - Іваничівське районне підприємство по будівництву, житлово-комунальному господарству та газифікації розробили ПКД у максимально короткій термін за символічну плату.

Керівники різних служб, управлінь та відділів введені до складу Координаційного комітету Форуму місцевого розвитку та Наглядового комітету з якості, технічної групи, що дало можливість їм бути обізнаними ходом реалізації Проекту і працювати системно в напрямку наданням різного роду дозволів.

Специфіка Проекту полягає в безпосередній участі членів громади у визначенні пріоритетів розвитку місцевих територій, виборі об'єктів залучення коштів та надання фінансування. Цей механізм передбачає підтвердження зацікавленості у вирішенні проблеми в першу чергу громади та органу місцевого самоврядування через забезпечення обов'язкового співфінансування та включення до Програми економічного і соціального розвитку села/району/області. Такий механізм сприяє налагодженню співпраці громади з місцевою владою.

За традиційною схемою співпраці місцевих громад з органами влади, будь-які пропозиції ініціюються та подаються сільськими, селищними радами, органами виконавчої влади, а самі рішення про виділення субвенцій з місцевих бюджетів приймаються на підставі клопотань. Безперечно, що ці субвенції спрямовуються на вирішення проблем громад, але їх першочерговість не завжди співпадає з думкою громади.

Загальні збори громади с. Кисилін,
Локачинського району

Спільне планування є першим кроком до прискорення вирішення місцевих проблем і є важливою передумовою залучення коштів із різних джерел фінансування. Адже саме в умовах такої спільної та активної роботи сільські громади почуваються більш впевненими в кінцевому результаті і відповідно у власних силах.

Вставка VI:

«Механізм планування «з низу до гори» повинен стати регулярною практикою. В цьому напрямку вже видно певні перспективи і є напрацювання. Так, зокрема, завершується процес розробки Стратегічного плану розвитку Локачинського району на 2010-2020 роки, в якому безпосередньо брала участь громадськість, депутати селищної, сільських та районної рад. На часі – розробка планів розвитку територіальних громад сільських рад району. До слова, на черговий Форум місцевого розвитку винесено питання про створення районної Асоціації організацій громад на основі 5 громад-учасниць Проекту із подальшим залученням інших органів самоорганізації населення району з метою передачі набутого досвіду. Асоціація стане потужною координуючою силою в плані співпраці влади та громади». М.Т. Усік, голова Локачинської райради

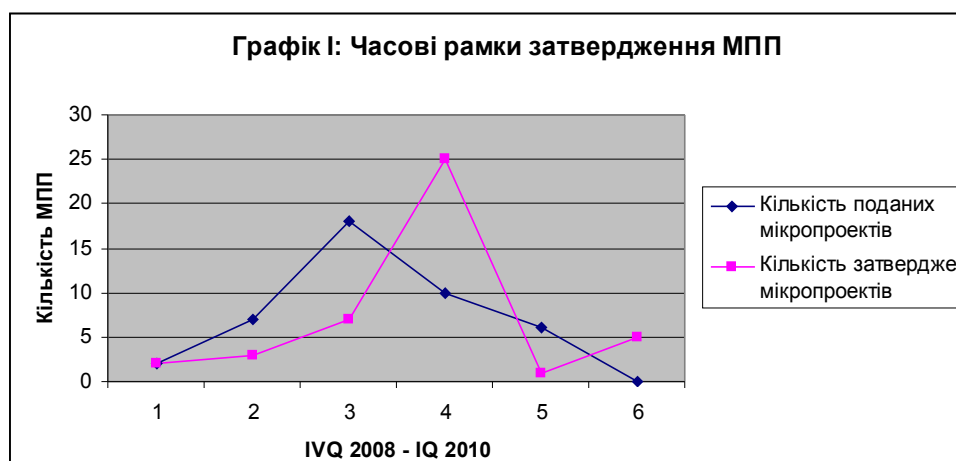
На Волині усі 47 організацій громад розробили плани розвитку, які були включені рішеннями сесій відповідних рад до програм соціально-економічного розвитку відповідно села/району/області.

Проте, місцеві громади вирішуючи перші пріоритетні проблеми своєї громади, переходять до наступних. Таким чином, станом на 2010 рік на Форумах місцевого розвитку погоджено 57 планів розвитку місцевої громади. З них більшість громад обрали своїм пріоритетом запровадження енергозберігаючих заходів у соціальній сфері (Таблиця 3, Діаграма XII).

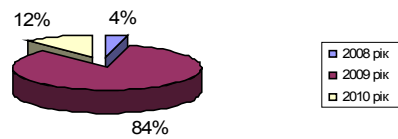
Таблиця 3. Пріоритети, обрані громадами

Область	Кількість організацій громад, що прийняли плани розвитку	Пріоритети планів розвитку громад						Кількість планів, узгоджених з СР/МР	Кількість планів, затверджених на ФМР
		Охорона здоров'я	Водопостачання	Енергозбереження	Навколишнє середовище	Місцевий транспорт	Інше		
Волинська	57	6	2	48	0	1	0	57	57

Після затвердження плану розвитку громади відповідним Форумом місцевого розвитку, організації подали підготовлені мікропроектні пропозиції до центрального офісу. МПП громад були проаналізовані та оцінені Комісією з відбору, після чого вони були затверджені до фінансування. Найбільше мікропроектів громад було подано та затверджено у 2009 році (84%) (Графік 1, Діаграма XIII).

Діаграма XIII: Кількість підготовлених МПП

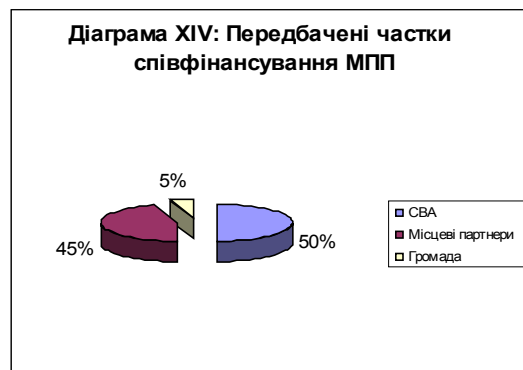

Діаграма XII: Розподіл пріоритетів планів розвитку громад

МЕХАНІЗМИ СПІВФІНАНСУВАННЯ

Успіх реалізації Проекту "Місцевий розвиток, орієнтований на громаду" був би неможливим без пошуку оптимального механізму фінансового забезпечення. Основи розподілу фінансових ресурсів були закладені умовами самого Проекту, де визначено 2 обов'язкових і сталих джерела – це співфінансування Проектом (50%) та власними ресурсами громад (5%). Решта 45% мала бути розподілена між різними рівнями бюджетів – (сільським, районним та обласним), а також приватним сектором (Діаграма XIV).

Питання співфінансування ініціатив громад Проектом та місцевими громадами передбачене в концепції впровадження самого Проекту. Тому, основне що потребувало пошуку та застосування нестандартного механізму – це доведення коштів обласного та районного бюджетів до громад.

Вставка VII: Досвід області у співфінансуванні мікропроектів громад

Оскільки взаємодіяли різні рівні бюджетів, головним розпорядником коштів обласного бюджету була обласна рада, тому не можливо було перерахувати кошти кінцевим отримувачам і розпорядникам коштів – громадам-учасникам, які діяли у юридичній формі громадських організацій, чи органів самоорганізації населення. Над вирішенням цієї проблеми працювала Обласна Координаційна Рада з питань впровадження Проекту. Фінансове управління облдержадміністрації розробило проект Порядку надання і використання коштів субвенції з обласного бюджету місцевим бюджетам на співфінансування мікропроектів, що реалізуються у межах Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (далі – Порядок), який був затверджений рішенням обласної ради від 26.05.2009 № 29/48.

Пропозиції щодо розподілу коштів субвенції між районними бюджетами формуються головним управлінням економіки облдержадміністрації на підставі рішення Обласної Координаційної Ради з питань впровадження Проекту.

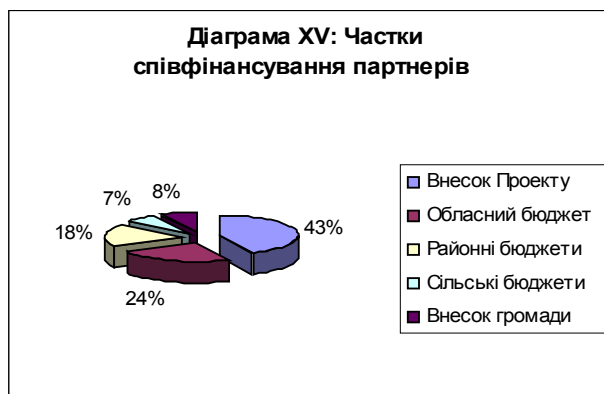
Субвенція використовується як участь обласного бюджету у співфінансуванні мікропроектів громад-учасниць Проекту і надається районним бюджетам. Ті, в свою чергу, надалі спрямовують її бюджетам територіальних громад. Розподіл субвенції між сільськими, селищними бюджетами здійснюється на підставі рішення відповідної районної ради на підставі подання Форуму місцевого розвитку.

Відповідальність за цільове та ефективне використання субвенції несуть відповідні сільські та селищні ради.

Таким чином, в області напрацьована нова цілісна схема консолідації коштів місцевих бюджетів різного рівня, Проекту та об'єднань громадян. Це згуртовує громади, підвищує рівень їх соціальної відповідальності, мотивації, співпраці та довіри до органів влади. Існуюча схема, випробувана в Проекті, вже застосована в Програмі соціального та економічного розвитку області на 2010 рік, де необхідною умовою фінансування й інших інвестиційних проектів – є співфінансування місцевих бюджетів.

Також продовженням активізації та залучення громад до вирішення місцевих проблем буде робота в рамках обласного конкурсу проектів, який і стане продовженням Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» у Волинській області.

Загалом, протягом 2009-2010 рр. з обласного бюджету на співфінансування МПП громад вже виділено та розподілено 2 367 000,00 грн., внесок місцевих партнерів склав: районні бюджети - 1 539 851,00 грн., сільських бюджетів – 829 261,00 грн. Також внесок громади склав – 709 848,00 грн. Проектом «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» також було профінансовано частку в розмірі – 3 803 673,00 грн. (Діаграма XV).

Вставка VIII: Приклади проходження коштів місцевих партнерів

Організації громад Турійського району використали схему співфінансування ініціатив громад, що залучає до процесу виконання робіт на об'єкті три сторони: безпосередньо громаду, власника об'єкту та підрядника.

Суть такої системи полягає в наступному:

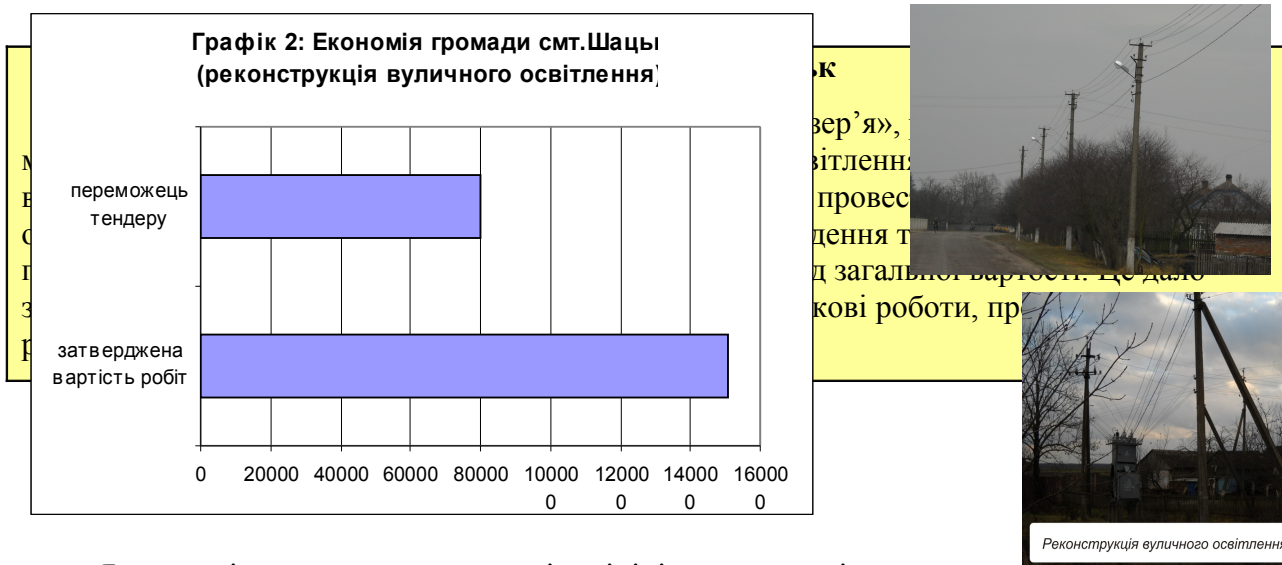
Після проведення усіх необхідних процедур для відбору підрядної організації, громада заключає тристоронній договір підряду, в якому виступає «Замовником 1», власник об'єкту – «Замовником 2», а підрядник – «Виконавцем». За таких умов організація громади бере на себе зобов'язання сплатити за виконані роботи підрядником, використовуючи рахунок юридичної особи в комерційному банку із частки коштів Проекту та власного внеску. В свою чергу «Замовник 2», отримавши субвенцію з обласного, районного та сільського бюджетів перераховує ці кошти напряму підряднику. В такому випадку всі акти виконаних робіт погоджуються трьома сторонами. Як наслідок, громада не витрачає часу на відкриття рахунків в Управлінні державного казначейства, що зменшує кількість звітності та й навантаження на скарбників організацій громад, які часто не є професійними бухгалтерами.

Організації громад Ковельського району пішли складнішим шляхом. Більшість з них обрали іншу модель роботи.

Після юридичної реєстрації місцева громада відкривала рахунки одразу в двох установах: комерційному банку та Управлінні державного казначейства. Таким чином, договір між організацією громади та підрядником був двостороннім і всі розрахунки відповідно до виконаних робіт проводили самі громади.

Позитивного в цій моделі є те, що громада мала значно більше можливостей контролювати весь процес розрахунків від самого початку і до кінця. Звичайно, це збільшило звітне навантаження на керівників та скарбників організацій. Проте, велика відповідальність, покладена на них за таких умов, допомагає швидше досягнути зрілості свого розвитку.

Важливим елементом впровадження мікропроектів громад є проведення закупівель за правилами ПРООН. Відповідно до них існує кілька обмежень, зокрема, при будь-якій закупівлі понад 2,5 тис. дол. США обов'язковим є проведення, так званого, тендеру. Особливість його полягає в тому, що самі члени організації громади формують тендерний комітет, готують пакет тендерних документів та безпосередньо проводять розкриття тендерних пропозицій та відбір підрядної організації. Загалом ця процедура допомагає громаді економити значні кошти, а за різницю, що залишилась, зробити додаткові роботи (Графік 2, 3).

Крім економії коштів, значний ефект громада отримує в сфері енергозбереження та економії ресурсів. Для прикладу, ті школи, у яких були проведені енергозберігаючі заходи, мають тенденцію до зменшення використання природного газу на опалення приміщення. Інші школи, які не проводили таких робіт значно збільшили використання енергоносіїв.

Вставка 10: Приклад економії енергоресурсів у школах Локачинського району

Серед ЗОШ Локачинського району, які опалюються природним газом, у Колпитівській ЗОШ І-ІІІ ст. після запровадження енергозберігаючих заходів за січень-лютий 2010 року використано коштів на природний газ 76,08% до проплати за відповідний період 2009 року (спостерігається економія коштів в сумі 12 067 грн.). В той же час по Затурцівській ЗОШ І-ІІІ ст. -133,6%, Локачинській - 162,9% до минулорічного періоду. Об'єм використаного газу в Колпитові за січень-лютий 2010 року становить 9 993

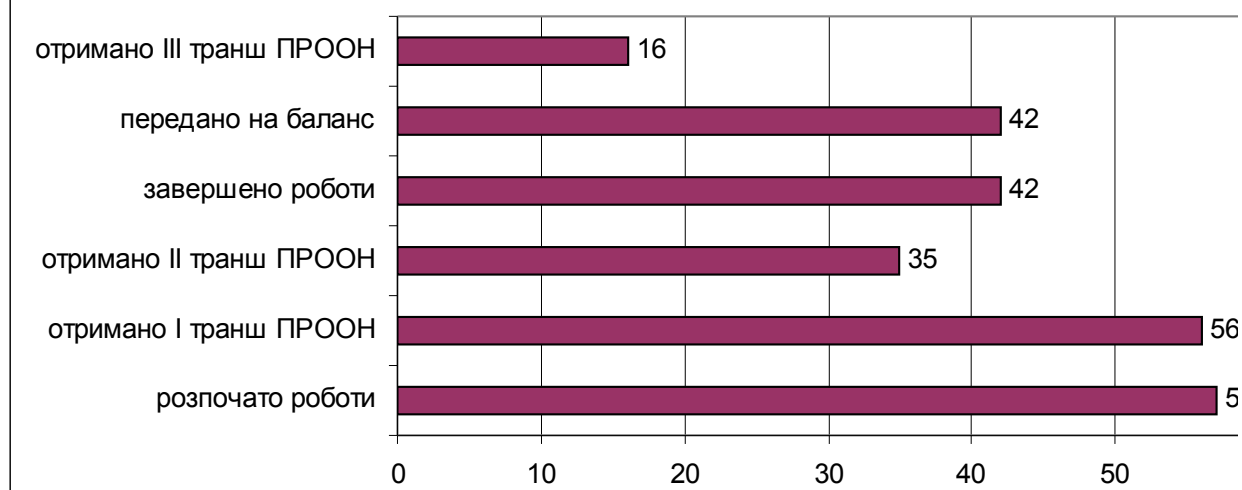
куб.м., а за відповідний період 2009 року – 15 110 куб.м.

Енергозберігаючі заходи в с. Колпитів Локачинського району

З метою забезпечення нагляду за впровадженням Проекту громади та якісного результату й ефективного використання ресурсів у кожному районі створено Наглядовий комітет з якості (НКЯ). До складу якого входить головний архітектор району, технічний спеціаліст відділу містобудування та архітектури (або інший відповідний відділ РДА або районної ради), контактна особа від РДА або районної ради, координатори ресурсного центру громад Проекту СВА та інші необхідні представники управлінь та відомств органів місцевої влади. НКЯ перевіряє технічні, фінансові аспекти роботи та управлінські і організаційні аспекти механізму впровадження. Результати вносяться до спільного звіту або протоколу, який слугує як рекомендації до Проекту СВА для виділення чергових траншів громаді (Графік 4).

Графік 5: Впровадження МПП, 2008 - 2010 рр.

На етапі передачі об'єктів на баланс закладаються важливі підвалини для взаємної відповідальності за подальшу життєздатність об'єкта як у замовника робіт, так і у балансоутримувача, оскільки кожен із них певною мірою долучився до спільної справи.

Об'єкти, реалізовані в рамках Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», є власністю місцевих територіальних громад в особах

сільських, селищних рад, управліннях освіти чи культури, і відповідно перебувають на їх балансах.

В зв'язку з цим, після прийняття об'єкта впровадження в експлуатацію, необхідно відобразити належним чином в бухгалтерському обліку проведення невідокремлюваних поліпшень в залежності від виду робіт (поточний ремонт, капітальний ремонт, реконструкція). Найбільшу допомогу громадам у цьому надають районні Наглядові комітети з якості та безпосередньо представники власників об'єктів, оскільки саме останні, чи не найбільше, зацікавлені у збереженні вкладених інвестицій.

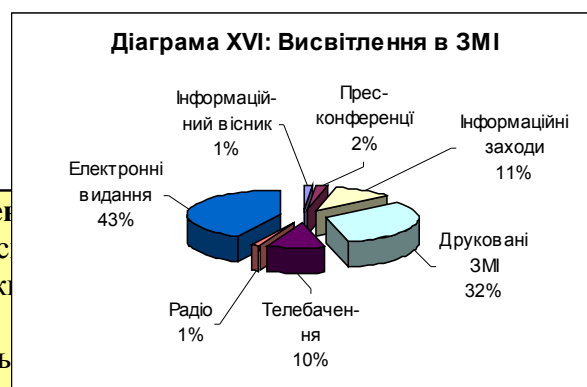
Участь голови облдержадміністрації у відкритті об'єкту громади с. Седлище Любешівського району

МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ

Однією з головних властивостей кожного проекту є його мультиплікація. Її ефективність і дієвість забезпечується лише при широкому розповсюдженні інформації про успішний досвід впровадження проекту.

Підготовка передачі про громаду с. Кисилин Локачинського району на ТРК «Волинь-Нова»

Впровадження проекту, яке здійснюється

розрахунок проекту – 185,101 тис.грн. і т.д.

Всього року громадам вдається освоїти кошти, що надійшли в сільських рад.

Протягом 2008-2010 років у ЗМІ Волинської області регулярно розміщувалася інформація про кожен етап впровадження Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Зокрема, було проведено 3 прес-конференції, координатори обласного ресурсного центру громад взяли участь у 15 інформаційних заходах організованих партнерами Проекту. У друкованих та електронних ЗМІ було розміщено 80 інформаційних матеріалів, крім того 41 – на офіційних сайтах СВА, Волинської обласної ради, обласної державної адміністрації, районних рад та районних державних адміністрацій. Видавався та розповсюджувався інформаційний вісник (2 – випущені номери, 300 – друкованих та 100 - електронних примірників) (Діаграма XVI).

Вставка 12: Важливі інформаційні носії про стан впровадження Проекту

Відеопередача «Європейський простір» про громаду-учасника Проекту с.Кисилин Локачинського району, тривалістю 20 хвилин, яку транслював телеканал «Нова Волинь» 12 квітня 2009 року;

Стаття в газеті «Урядовий кур'єр» про візит уповноваженого керівника офісу ПРООН в Україні Ерджана Мурата до Волинської області (25.06.2009 р.)

Інформація про візит уповноваженого керівника офісу ПРООН в Україні Ерджана Мурата та Голови Представництва Європейської комісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра до с.Кисилин Локачинського району Волинської області у Євробюлетні за червень, 2009 р.

Знятий та пропонується до перегляду на річній зустрічі координаторів, продемонстрований на Обласній координаційній раді (17.02.2010 року) та на усіх Форумах місцевого розвитку короткий відеофільм «Разом дівіше!».

Інтерв'ю координатора обласного ресурсного центру громад про впровадження Проєкту на Волині для «Радіо Люблін» (Республіка Польща).

Участь координатора обласного ресурсного центру громад у прямому ефірі програми «Точка зору» про роль громад у вирішенні місцевих проблем, телеканал «Нова Волинь», лютий 2010 р.

Показовим для області є прийом двох донорських візитів. Користь від них полягає в тому, що з одного боку це дає можливість простежити за ефективним використанням ресурсів, з іншого – стимулюють громаду та додають їй впевненості у власних силах.

24 травня 2009 року до громади с. Кисилин Локачинського району Волинської області завітала делегація представників керівництва Програми розвитку ООН в Україні, в особі Ерджина Мурата, уповноваженого у справах ПРООН в Україні та Йоани Казани-Вишневецької, заступника постійного представника ПРООН в Україні та Голови Представництва Європейської комісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра, їх супроводжував Надзвичайний і Повноважний Посол Польщі в Україні – Яцек Ключковскі. Делегація завітала до с.Кисилин для того, щоб познайомитись із громадою та пересвідчитись у тому, які «плоди» дає спільна праця громади та місцевих органів влади за підтримки міжнародних донорів.

Візит делегації Єврокомісії та ПРООН у с. Кисилин Локачинського району 25.05.2009

Візит делегації Єврокомісії та ПРООН у с. Кисилин Локачинського району 25.05.2009

Голова Представництва Європейської комісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра зазначив: «Збереження енергії – це не лише економія коштів, але й сприяння зменшенню викидів вуглецю, що покращує атмосферу. Особливо важливо, коли це збереження енергії ще й стосується ваших дітей, бо вони справді заслуговують щоб вчитись в хороших умовах. Мені дуже приємно, що в 20- річчя розпаду СРСР ви берете своє майбутнє в свої руки і рухаєтесь в ногу з європейськими народами...»

Вітаючи громаду, Уповноважений керівник офісу ПРООН в Україні зазначив, що дуже важливим є те, що громада с.Кисилина вирішила, що хоче зробити, і взяла на себе відповідальність за те, що робить. Бо, як правило, люди звикли лише чекати і скаржитись. П.Ерждин Мурат радіє з того, що громада причетна до доброї спільної справи – побудови свого майбутнього.

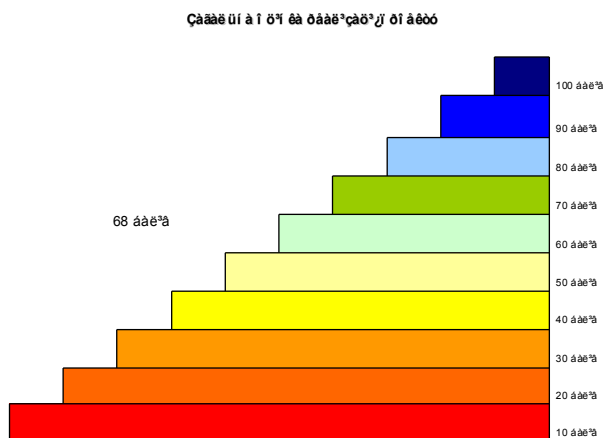
17 лютого 2010 року відбулася Обласна координаційна рада Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», у якій взяли участь керівники області та делегація Проекту «Розвиток Чорнобильських територій» Республіки Білорусь. Керівник делегації Андрій Панігін висловив своє захоплення проведеною роботою місцевих громад та рівнем їхньої співпраці органами влади.

Візит представників ПРООН та гостей з Республіки Білорусь у с. Колпитів, Локачинського району

Під час усіх візитів громади демонстрували результати моніторингу роботи своєї організації самими членами. Під час загальних зборів громада проводить анкетування серед своїх членів, де визначають рівень залученості представників домогосподарств до прийняття рішень, рівень задоволення громадою результатів Проекту та оцінює якість життя місцевої громади до і після впровадження мікропроєкту.

Зі 100 можливих, рівень розвитку громад Волинської області знаходиться на сходинці 68 балів.

Проте громади розвиваються і прагнуть отримати максимум корисного від співпраці з Проектом. Найперше тому, що соціальні проблеми, які можна вирішити в рамках цього Проекту, дуже болючі і гострі.

По-друге, непотрібен час на пошуки партнерів – вони самі по собі визначались в ході проведення презентаційних заходів та підписання партнерських угод на регіональному та місцевому рівнях.

По-третьє, залучення різних джерел фінансування значно зменшує навантаження на місцевий бюджет в цілому та сільський, зокрема.

По-четверте, консолідація фінансових ресурсів партнерів, що дозволяє в межах реальних можливостей відповідних бюджетів виділити свої частки і реалізувати проєкти, які не в змозі вирішити жоден з партнерів окремо.

По-п'яте, такий механізм партнерства, як власний внесок громади в зміцнення об'єктів соціальної сфери на селі, буде проєктуватись і надалі, залучивши ширше коло партнерів, оскільки він доводить подальшу життєздатність об'єктів.

І останнє, ефективне використання бюджетних коштів шляхом отримання реального результату – завершеного об'єкту. Без механізму, передбаченого Проектом, аналогічні проєкти будівництва перетворюються на «довгобуду», тобто їх реалізація розтягується на роки.

Покращення якості послуг у амбулаторії с. Поворськ Ковельського району

ГОЛОВНІ ВИКЛИКИ ТА ТРУДНОЦІ І ЇХ ВИРІШЕННЯ

Вставка 13:

«На початку реалізації проекту необхідно чітко визначити механізм впровадження (в т.ч. вимоги до розробки проектної документації, зменшення вартості реалізації проекту внаслідок проведених тендерних процедур), правила завершення проекту та остаточної звітності», *Ольга Сахарук, голова Шацької районної ради*

«Зміна правил під час реалізації Проекту - проблема затвердження проекту щодо впровадження енергозберігаючих технологій в Будинку культури – ресурсному центрі громади села Замличі. Довелось затратити чимало часу і зусиль, підписувати додаткові угоди про надання послуг між сільською радою та районним центром соціальних служб, територіальним центром, управлінням юстиції тощо. Пропозиція – при оголошенні конкурсу чітко визначитись із пріоритетами та можливими об'єктами», *Оксана Дмитрук, контактна особа від Локачинської районної ради*

«На початку фінансування мікропроектів із місцевих бюджетів виникали проблеми із Управлінням державного казначейства, оскільки не було єдиного напрацьованого механізму. Спочатку були розбіжності між УДК і фінуправлінням, які довго узгоджували КФК та КЕКВ. Далі довелось довго переконувати УДК в тому, що немає необхідності у розробці програм окремо по кожному об'єкті сільськими радами чи, тим більше, громадами, а всі об'єкти зафіксовані в єдиній Програмі економічного та соціального розвитку району. Пропозиція – проробляти механізми проходження коштів від різних джерел фінансування відповідно до чинного законодавства», *Валентин Чернецький, начальник управління економіки Ратнівської РДА*

«Відсутність напрацьованого підходу у випадку необхідності проведення тендерних процедур згідно вимог Закону України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти" так як виникає потреба проведення тендеру власником об'єкту (бюджетною установою) і проведення конкурсного відбору громадською організацією», *Олег Шимонович, керуючий апаратом Іваничівської РДА*

«Відсутність технічного забезпечення ресурсних центрів громад. На сьогоднішній день практично використовуються можливості районної ради (телефон, орг. техніка, ПК, доступ до Інтернету, забезпечення канц. товарами тощо). На щастя, тут є повне розуміння із районною радою», *Роман Микитюк, голова ОГ «Волинь»*

ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ПРОДОВЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ МЕТОДОЛОГІЇ СВА

Реалізуючи основні принципи регіональної політики, яка базується на європейських цінностях, засадах демократії, орієнтовану на підвищення економічних та соціальних стандартів життя для кожного громадянина, результати впровадження Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» є ефективними, а саме:

- організована і сильна громада – перший помічник для місцевої та районної влади. За належної

ФАП с. Лучичі Ратнівського району (до та після впровадження Проекту)

владної підтримки може самостійно вирішувати проблемні питання покращення якості життя її членів.

- покращення стану об'єктів соціального призначення у найбільш проблемних районах області.

- отримання навичок в самоорганізації громад, створенні громадських організацій, запровадженні системи спільного планування, моніторингу та контролю процесу реалізації ініціатив громад.

- збільшення обсягу будівельних робіт, реалізації товарів і послуг місцевими суб'єктами підприємницької діяльності, що сприяє збільшенню надходжень до місцевих бюджетів.

Ефективному упровадженню Проекту сприяло залучення органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування на обласному та районному рівні, що вплинуло на вироблення спільних рішень у найкоротший термін, прискорення процесу впровадження мікропроектів.

Навики, отримані членами громадських організацій, можуть бути використані у продовженні роботи щодо поліпшення місцевої інфраструктури через механізми грантової підтримки.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ – ЗГУРТОВАНА ГРОМАДА

Впровадження Проекту «Місцевий розвиток, орієтований на громаду» для багатьох громадських організацій стало подоланням стереотипів та початком усвідомлення своєї значимості у громаді. Спільне обговорення громадою проблем місцевого значення дозволило знайти нові можливості їх вирішення. У зв'язку з недостатнім фінансуванням місцевих рад, громади вирішили залучати кошти донорських організацій, а саме, спільно розробляють проекти, які подають на конкурси, оголошені грантодавцями. Усі подані проекти - високооцінені експертними комісіями, хоча і не усі фінансуються із-за обмеженого фінансування.

Вставка 14: Ініціативи громад

Забродівська громадська організація «Промінь» с. Заброди Ратнівського району

Реалізовано Проект «Створення сприятливих умов для належного виховання та активного дозвілля дітей шляхом облаштування дитячого майданчика»

(облаштування дитячого майданчика з встановленням ігрових споруд)

Кошти громади та влади	Кошти залучені в рамках проекту «Налагодження механізму реалізації громадських ініціатив у Волинській області» оголошеного Асоціацією захисту прав молоді Волині
13,0 тис.грн	12,0 тис.грн

	
Кошти громади та влади	Кошти залучені в рамках "Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування"
182,0 тис.грн	480,0
<i>(поточний ремонт санвузлів, системи каналізації, душових кабін та умивальників в школі с.Заброди)</i>	
Розроблено Проект «Наш транскордонний простір» спільно з сільською радою, польськими та білоруськими партнерами <i>(Капітальний ремонт приміщення школи, облаштування відеоконференц-зали, інформаційного центру, центру історії і культури партнерів)</i>	
Реалізовується Проект «Створення умов для забезпечення дітей сіл Заброди, Лучичі та Якушів дошкільним вихованням шляхом розширення дитячого садочка з модернізацією системи тепlopостачання», розроблений спільно з сільською радою <i>(розширення існуючого дитячого садка шляхом добудови до нього додаткового приміщення)</i>	
	
Власні кошти	Кошти Асоціації захисту прав молоді Волині та Міжнародного фонду «Відродження»
2 792 грн	7 600 грн
Розроблено проект «Створення системи надання якісних соціально-культурних послуг мешканцям Забродівської сільської ради та активна участь громади у підготовці до «ЄВРО-2012» (знаходиться на розгляді експертів «Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування») <i>(Створення соціально-культурного центру Забродівської сільської ради на базі сільського клубу с.Якуші)</i>	
Громадська організація «Колпитівська» с. Колпитів Локачинського району	
Реалізовується Проект «Зберігаємо традиції з надією на краще майбутнє» <i>(встановлення та благоустрій спортивно-ігрового комплексу для молоді, організація театралізованого дійства «Вертеп»)</i>	

Власні кошти	Кошти Асоціації захисту прав молоді Волині та Міжнародного фонду «Відродження»
4 941 грн	6 600 грн
	
<i>Громадська організація «Сприяння» с. Залізниця Любешівського району</i>	
1. Проект «Реконструкція спортивного стадіону у селі Залізниця в спортивний комплекс» знаходиться на розгляді у Представництві ПРООН в рамках проекту «Міжнародна науково-інформаційна мережа з питань Чорнобиля»	
2. Проект «Створення Оздоровчого Центру «Гарт» знаходиться на розгляді у Представництві ПРООН в рамках проекту «Міжнародна науково-інформаційна мережа з питань Чорнобиля»	
Власні кошти	Кошти Міжнародного фонду «Відродження»
10000 грн	38200 грн

**ПЕРЕЛІК ГРОМАД, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЕКТУ
«МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ»**

Район	Населений пункт	Назва ОГ
Володимир-Волинський	с.Бубнів	ОСН СК "Бубнів"
	с.Галинівка	СК "Галинівський"
	с.Заріччя	ГО"Оберіг"
	с.Ласків	ОСН СК "С.Л.Ласків"
	м.Устилуг	ОСН «Устилуг – місто європейське
	с. Зимне	ГО «Зимне»
Горохівський	с. Угринів	ГО «Надія Горохівщини»
	с. Шклинь	ГО «Агенція розвитку громади сіл Шклинь і Шклинь-2»
	с. Галичани	ГО «Сільські ініціативи»
Іваничівський	с.Верхнів	ГО "Верхнів"
	с.Гряди	ГО "Вікторія"
	с.Жашковичі	ГО "Злагода"
	с.Стара Лішня	ГО "Разом"
	с.Старопорицьк	ГО "Мета"
Ковельський	с. Облапи	ГО "Об"єднання громадян с. Облапи "Прогрес"
	с. Пісочне	ГО "Наша Родина"
	с. Мощена	ГО "Об"єднання громадян с Мощена "Надійність"
	с. Кашівка	"Об"єднання громадян сіл Підріжжя та Кашівка "Наше майбутнє"
	с. Поворськ	ГО "Об"єднання громадян с. Поворськ "Поворчанка"
Локачинський	с. Губин	ГО"Сільський комітет с.Губин"
	с. Замличі	ГО"Замличівська"
	с. Колпитів	ГО"Колпитівська"
	с. Кисилин	ГО"Стохід"
	с. Марковичі	ГО"Марковичівська"
	с. Озютичі	ГО «Озютичівська»
Любешівський	с.Деревок	ГО "Деревчанка"
	с.Великий Курінь	ГО "Едельвейс"
	с.Заріка	ГО "Успіх"
	с.Седлище	ГО "Феміда"
	с. Бихів	ГО «Обрій»
	с. Залізниця	ГО «Сприяння»
Ратнівський	с.Заболоття	ГО "Світанок"
	с.Лучичі	ГО "Промінь"
	с.Мельники Річицькі	ГО "Діброва"
	с.Щедрогір	ГО "Припять "
	с. Лучичі	ГО «Промінь»
	с. Якуші	ГО «Промінь»
Турійський	с. Велимче	ГО «Сонечко»
	смт Турійськ	Центр освітніх ініціатив "Пошук"
	с.Дуліби	АМР "Волинь"

	с.Перевали	ГО "Надія"
	с.Тагачин	АМР "Віра в майбутнє"
	с.Овлочин	АМР "Колос"
	с. Купичів	АМР «Злагода»
Шацький	с.Піща	ГО"Надія"
	с.Пульмо	ГО "Мрія"
	с.Самійличі	ГО "Берізка"
	смт.Шацьк	ГО "Шацьке поозер"я"
	с.Світязь	ГО "Гостинне Полісся"
	с. Підманове	ГО "Гостинне Полісся"